

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ รัฐบาลและทางราชการมีความปรารถนาที่จะให้ประเทศไทยเราได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจและการอุตสาหกรรมอย่างยิ่ง ปรารถนาที่จะให้มีการเพิ่มผลผลิตในด้านต่าง ๆ ของประเทศในอัตราที่เหมาะสมกับความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ทั้งในด้านราคาและคุณภาพ ปรารถนาที่จะให้มีการคิดค้นและนำเอาทรัพยากรของประเทศออกมาใช้อย่างถูกต้อง ประหยัด และมีประสิทธิภาพ ปรารถนาที่จะไม่ให้มีปัญหาการว่างงานของคนในชาติ และปรารถนาที่จะให้เยาวชนและประชาชนมีอิสระเสรีที่จะเลือกวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพ มีสัมมนาอาชีพจะตามความต้องการตามความถนัดของตนเอง ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่มเย็นเป็นสุขของคนไทยทั้งมวล

เพื่อให้บรรลุความปรารถนาคังกล่าว ทางรัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่จะสนับสนุนส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการศึกษาวิชาชีพอย่างเต็มที่ ทางราชการก็ได้วางโครงการเร่งรัดพัฒนาในเรื่องนี้อย่างรีบด่วนเพื่อสามารถให้การศึกษาวินิจฉัย การฝึกอบรมในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ให้ประสพการณ์และมีอยู่ในด้านต่าง ๆ ตามความจำเป็นและความต้องการของประเทศ¹

การให้การศึกษโดยเฉพาะการอาชีวศึกษาจำเป็นจะต้องสร้างทักษะในอาชีพต่างๆ หลายแขนงให้แก่ผู้เรียน จริงอยู่ถึงแม้จะมีอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ใน

¹ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, "อาชีวศึกษาพัฒนาประเทศ," แนะแนวการศึกษาอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2522, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จักรพิทักษ์บางพระนคร 2522) : หน้า 33.

ในโรงฝึกงานต่าง ๆ อย่างพร้อมเพรียง ยกตัวอย่าง เช่น สาขาวิชาช่างต่าง ๆ นักศึกษาอาจศึกษาจากของจริง ฝึกหัดปฏิบัติจากของจริงได้ แต่การปฏิบัติงานของเครื่องจักร เครื่องยนต์ ตลอดจนการศึกษามีทั้งวิชาที่ยุ่งยากซับซ้อน การนำเอาวิทยากรจากต่าง ๆ ทางโสตทัศนศึกษาเข้ามาช่วย เช่น การใช้ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป ฯลฯ แสดงการทำงานของเครื่องจักรกล เครื่องยนต์ หรือแสดงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนนักศึกษาเข้าใจได้อย่างถูกต้อง แจ่มแจ้ง และจดจำได้ดียิ่งขึ้น การเสียเวลาเตรียมอุปกรณ์การสอนเพียงครั้งเดียวแล้วสามารถนำมาสอนซ้ำ ๆ กันหรือเก็บไว้ใช้ได้นาน ๆ หรือสามารถนำมาดัดแปลงใช้ได้อีก ๆ เช่น การทำภาพโปรเจกต์สไลด์กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะแทนการเขียนกระดานชอล์คจะช่วยให้ครูสอนเนื้อหาได้มากขึ้นโดยใช้เวลาน้อยลง นักเรียนนักศึกษาอาจได้ทราบตัวอย่างชัดเจนขึ้นและมากมายหลายแบบ เช่น การสอนวิชาคหกรรมเกี่ยวกับการออกแบบเสื้อแทนที่ครูจะเสียเวลาเขียนรูปบนกระดานดำ ครูอาจเตรียมทำภาพโปรเจกต์สไลด์ล่วงหน้า อธิบายได้ทันทีในชั้นเรียน ทำให้ประหยัดเวลาและได้เนื้อหามากมายสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ควรจะได้นำมาใช้ประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ทำงานในวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา จึงเกิดเห็นว่าครูอาจารย์ส่วนมากไม่ได้นำเอาโสตทัศนอุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอนให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ทั้งที่โสตทัศนอุปกรณ์มีอยู่หรือพอจะจัดหาได้ ทั้งนี้เนื่องจากเกิดอุปสรรคหรือปัญหาในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์นั้น ๆ หรือจากความคิดเห็นของครูที่คิดว่าการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนแล้วจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ตามต้องการก็เป็นได้ อีกประการหนึ่งทางวิทยาลัยมีห้องโสตทัศนศึกษาแต่อุปกรณ์ต่าง ๆ เท่าที่มีอยู่ยังกระจุกกระจายอยู่ตามแผนกต่าง ๆ บางอย่างอยู่ในสภาพชำรุดแต่ไม่มีการซ่อมแซมให้ใช้ได้ก็จึงน่าจะมีการสำรวจ ประการสุดท้ายที่เป็นแรงจูงใจให้ทำการวิจัยเรื่องนี้ คือ จากการทำรายงานเรื่อง "สถานภาพปัจจุบันของการบริหารงานโสตทัศนศึกษาในสถาบันการศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร" ซึ่งรายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาการบริหารงานโสตทัศนศึกษา แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งข้าพเจ้าได้ศึกษาเมื่อภาคต้นปีการศึกษา 2521 ซึ่งเป็นการสำรวจถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดดำเนินการโสตทัศนศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถาบันการศึกษา

สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพียง 8 แห่ง จึงทำให้คิดว่าเราจะได้ทำการสำรวจใหม่ในทุกวิทยาลัยและโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเบื้องต้นแล้วจะเป็นแนวทางค้นหาความจริง เพื่อการเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมการใช้สื่อทัศนูปกรณ์อย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพแก่ทุกฝ่ายในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจประเภท ชนิด จำนวน สภาพและคามถี่ของการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันของโรงเรียนและวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษา
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็น ความต้องการ และปัญหาเกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์ของครู-อาจารย์ นักเรียนนักศึกษา และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานโสตทัศนศึกษาในสถานบันการศึกษา
3. เพื่อสำรวจความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบายและแผนงานของผู้บริหารสถานบันการศึกษาที่มีต่อหน่วยงานโสตทัศนศึกษา
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและการปรับปรุง งานโสตทัศนศึกษาของสถานบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาและบุคคลากรที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยกำหนดไว้ดังนี้

1. สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเป็นสถานบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เฉพาะที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิคและช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยคหกรรมและศิลปหัตถกรรม รวมทั้งโรงเรียนสารพัดช่างซึ่งเปิดสอนสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ด้วย ได้แก่

1.1 สาขาช่างเทคนิคและอุตสาหกรรม ได้แก่

วิทยาลัยช่างกลอุเทนวัน

วิทยาลัยเทคนิคคูสิท

วิทยาลัยเทคนิคบึงบุรี

วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชาราม

วิทยาลัยเทคนิคกสิกรรมราชัย

วิทยาลัยเทคนิคคอนเมือง

1.2 สาขาพาณิชยกรรม ได้แก่

วิทยาลัยพาณิชยกรรมธนบุรี

วิทยาลัยพาณิชยกรรมเซตพน

วิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนา

1.3 สาขาคหกรรมและศิลปหัตถกรรม ได้แก่

วิทยาลัยอาชีวศึกษารุงเทพ วิทยาเขตเสาวภา

วิทยาลัยอาชีวศึกษารุงเทพ วิทยาเขตเยี่ยมยอด

วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี

1.4 วิทยาลัยเกษตรกรรม ได้แก่

วิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร

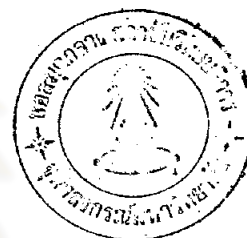
1.5 โรงเรียนสารพัดช่าง ได้แก่

โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร

โรงเรียนสารพัดช่างสี่พระยา

โรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี

โรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง

2. สารสำคัญของงานวิจัย

2.1 ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับไอศหัตถ์นุปรณ์ของบรรดาอาจารย์และเจ้าหน้าที่ไอศหัตถ์นุปรณ์ศึกษา

2.2 สถานภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับไอศหัตถ์นุปรณ์รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านไอศหัตถ์นุปรณ์ศึกษา

2.3 การบริการและความสะดวกในการใช้ไอศหัตถ์นุปรณ์ของครูอาจารย์ในแต่ละสถาบัน

คำจำกัดความของการวิจัย

เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันถูกต้องตามความมุ่งหมายของผู้วิจัย จึงขอให้คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

สถานภาพ หมายถึงสภาพการณ์ที่ปรากฏอยู่เป็นปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนหรือไอศหัตถ์นุปรณ์หรือไอศหัตถ์นุปรณ์ศึกษาในด้านปริมาณ ขนาด จำนวน โครงสร้าง รูปงาน หรือบริการที่เกี่ยวข้อง¹

ไอศหัตถ์นุปรณ์ หมายถึงอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัสดุ เครื่องมือ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดีที่สุด อาจเรียกเป็นอย่างอื่นว่า ไอศหัตถ์นุปรณ์, ไอศหัตถ์นุปรณ์วัสดุ หรือสื่อการสอน เป็นต้น

ไอศหัตถ์นุปรณ์ศึกษา หมายถึงการศึกษาเกี่ยวกับไอศหัตถ์นุปรณ์ต่าง ๆ ทุกด้าน เพื่อหาทางนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด

สถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึงวิทยาลัยและโรงเรียนซึ่งสังกัดกรมอาชีวศึกษาเฉพาะที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

¹ อุทัย บุญประเสริฐ, "สภาพและความต้องการเทคโนโลยีทางไอศหัตถ์นุปรณ์ศึกษาระดับมหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาไอศหัตถ์นุปรณ์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า 11.

ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าผู้รับผิดชอบของวิทยาลัยหรือโรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร

ครู อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนอยู่ในวิทยาลัย หรือ โรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร

เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา หมายถึง ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ ของ
วิทยาลัยหรือโรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียนนักศึกษา หมายถึง ผู้ที่เรียนหรือศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือวิทยาลัย สังกัดกรม
อาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. ศึกษาหาหนังสือ ศึกษาค้นคว้าจากตำรา วารสาร เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ รายงานการ
วิจัยต่าง ๆ และอื่น ๆ เกี่ยวกับงานโสตทัศนศึกษาทั้งภาษาไทยและต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทาง
ในการวิจัย

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนและวิทยาลัยซึ่งสังกัดกรมอาชีวศึกษาและอยู่ใน
เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 17 แห่ง โดยแยกกลุ่มประชากรเป็น 4 กลุ่ม คือ

2.1 ผู้บริหาร

2.2 เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา

2.3 ครูอาจารย์ที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนและวิทยาลัย

2.4 นักเรียนหรือนักศึกษา

3. นำความรู้และข้อเท็จจริงจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยแยก
แนวคำถามในแบบสอบถามเป็น 4 ชุดตามกลุ่มประชากร

4. ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม

5. คัดกรองแบบสอบถามไปยังโรงเรียนและวิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษาพร้อมทั้งกำหนดคณิศหายเพื่อสรุปแบบสอบถามคืน
6. รวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
7. สรุปผลการวิเคราะห์และเสนอแนะต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. ทำให้ทราบสถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง
2. ได้ทราบแนวคิดและปัญหาต่าง ๆ ของผู้บริหาร ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนความต้องการของนักเรียนนักศึกษา
3. นำผลของการวิจัยไปเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงหน่วยงานโสตทัศนศึกษาของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา
4. อาจเป็นแนวทางสำหรับกรมอาชีวศึกษาในการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของกรม

การสำรวจงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ได้มีผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ไว้หลายท่านทั้งในและต่างประเทศ

การวิจัยในประเทศ

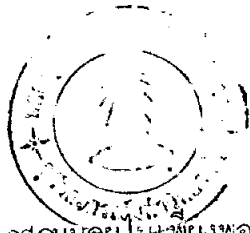
ในปี พ.ศ. 2502 ดร. เมินเกล เซอร์แมน รวมด้วยศาสตราจารย์ สำเนา วรวงศ์ ได้ศึกษาปัญหาการใช้โสตทัศนวัสดุของอาจารย์ในคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามพบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

1. สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อทัศนวัสดุประเภทเครื่องฉาย เช่น ไม่สามารถควบคุมแสงได้ตามต้องการ การฉายเทออากาศไม่ดีพอ
2. ขนาดห้องไม่เหมาะสม
3. ขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนศึกษา
4. ขาดความช่วยเหลือในการใช้สื่อทัศนวัสดุ
5. ไม่มีเวลาพอที่จะใช้สื่อทัศนวัสดุ
6. อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าวิชาที่ตนสอนไม่จำเป็นต้องใช้สื่อทัศนวัสดุ
7. ขาดแคลนสื่อทัศนวัสดุ
8. มีปัญหาในการยืมและการจัดสื่อทัศนวัสดุ
9. มีสื่อทัศนวัสดุแบบล้าสมัย¹

พ.ศ. 2504 กรรณิ เล็กวิจิตร ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและอุปสรรคในการใช้ อุปกรณ์การสอนของครูในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ครูโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรีประสบอยู่นำมาวิเคราะห์และสรุปข้อปัญหา อุปสรรคที่รวบรวมได้เพื่อชี้ขอบเขตและเสนอแนะวิธีการแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมการใช้อุปกรณ์การสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนตามตัวอย่างที่เลือกไว้จำนวน 10 โรงเรียน และได้สัมภาษณ์หัวหน้ากองอุปกรณ์การศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทราบวัตถุประสงค์ ขอบเขตของงานที่กองได้จัดทำเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน จากการวิจัยพบว่า สาเหตุที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการใช้อุปกรณ์ของครู คือ

¹Mendel Sherman, assisted by Sampow Varangul, "Report of the Study of Audio-Visual Program of Chulalongkorn University," (Bangkok, 1959), p. 20-25.

1. โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ
2. เนื่องจากตัวครูเลือกใช้อุปกรณ์ไม่ถูก เพราะไม่เคยได้รับการฝึกฝนอบรมวิธีการใช้มาก่อน
3. ครูไม่ทราบแหล่งที่จะหาวัสดุอุปกรณ์การสอน
4. ครูไม่สามารถผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนได้เอง
5. ครูรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะใช้อุปกรณ์การสอนเพราะใช้แล้วไม่คุ้มค่า

นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารของโรงเรียนไม่ให้การสนับสนุน ไม่เห็นความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์ และไม่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนครูและหน่วยงานอื่น ๆ ผู้วิจัยเรื่องนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. การปรับปรุงตัวครู ครูควรพยายามให้ความสนใจ เข้าใจถึงประโยชน์และสร้างทัศนคติต่ออุปกรณ์การสอนในทางที่ดี พยายามชวนช่วยหาความรู้เพิ่มเติม และศึกษาวิธีการใช้อุปกรณ์การสอนให้โดยผล
2. การปรับปรุงโรงเรียน ควรมีความร่วมมือกับบุคคลอื่นภายในโรงเรียนนับตั้งแต่ผู้บริหารลงมา สนับสนุนการใช้อุปกรณ์การสอนอย่างกว้างขวาง และในขณะเดียวกันโรงเรียนควรปรับปรุงในห้องเรียน เพื่อความเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์การสอน และควรจัดให้มีเครื่องฉาย ห้องเก็บอุปกรณ์ และห้องผลิตอุปกรณ์อีกด้วย
3. การปรับปรุงชุมชน ควรส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ความร่วมมือช่วยเหลือได้ในเรื่องการจัดหา การส่งอุปกรณ์การศึกษาที่โรงเรียนต้องการ¹

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

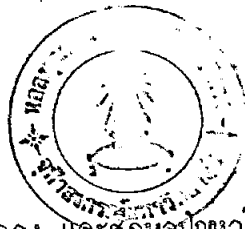
¹ กรรณิ เล็กวิจิตร, "ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรี," (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504.).

พ.ศ.2507 สุคนธ์ ศัพท์พงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์" โดยมีความมุ่งหมาย เพื่อต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวครูและโรงเรียนในเรื่องอุปกรณ์การสอน และเพื่อทราบข้อคิดเห็นในเรื่องอุปกรณ์การสอน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มครูโรงเรียนราษฎร์ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรองวิทยฐานะ 10 โรงเรียน จำนวน 200 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. โรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่จำเป็น บริการแก่ครูผู้สอนได้ไม่เพียงพอ
2. สถานที่ไม่อำนวยในการใช้อุปกรณ์การสอน เช่น ไม่มีห้องฉายที่ควบคุมแสงสว่างได้
3. ครูส่วนมากมีความเห็นว่า ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนก็สามารถสอนให้นักเรียนเข้าใจได้
4. ไม่ทราบว่า จะเลือกอุปกรณ์การสอนมาใช้ได้อย่างไร
5. เมื่อโรงเรียนไม่มีอุปกรณ์ ครูไม่ทราบว่า จะหยิบยืมได้ที่ไหน
6. ไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายนอก
7. ครูส่วนมากขาดความรู้ทางด้านโสตทัศนศึกษา
8. ครูต้องจ่ายเงินส่วนตัวซื้อหาอุปกรณ์มาเอง
9. ครูไม่มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอนทำให้ไม่ได้ผลและเกิดความเบื่อหน่าย ท้อถอย ไม่อยากใช้อุปกรณ์การสอนต่อไป¹

ในปีเดียวกันนี้ อัสนี วรคามิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาในสวนกลาง" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของ

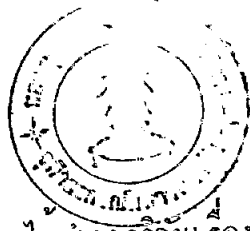
¹ สุคนธ์ ศัพท์พงษ์, "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์ ปี 2507," (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรบัณฑิต คณะคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507.)

อาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนอาชีวศึกษาส่วนกลาง และศึกษาปัญหาในการสอนของอาจารย์เกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของผู้สอน ปัญหาการใช้สื่อทัศนศึกษาในการสอนและปัญหาความเพียงพอของสื่อทัศนูปกรณ์ในโรงเรียน ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์โรงเรียนอุตสาหกรรมมีประสบการณ์การสอนในระยะ 1-5 ปี มีเปอร์เซ็นต์สูงสุด คือ 49.00 %
2. วุฒิอาจารย์ทั้งสองแขนงมีวุฒิศึกทั้งแก่ปริญญาถึงประกาศนียบัตรมากที่สุด
3. วิเคราะห์ความรู้และประสบการณ์ทางสื่อทัศนศึกษาของครู-อาจารย์ภาคย์วิธีหาความรู้ด้วยตัวเองมากที่สุด
4. ส่วนใหญ่เห็นว่าเมื่อใช้อุปกรณ์การสอนแล้ว นักเรียนมีความกระตือรือร้นในบทเรียนดีขึ้น และได้ผลสมความมุ่งหมายพอปานกลาง
5. ครูต้องการให้มีการปรับปรุง เรื่องการจัดหาอุปกรณ์การสอน วิธีการสอนและหนังสือประกอบการเรียน การค้นคว้ามากที่สุด
6. ภาพยนตร์มีความสำคัญในการสอนมากที่สุด รองลงมาได้แก่เครื่องฉายสไลด์
7. สิ่งที่ยังมีความจำเป็นในการสอนมากที่สุด คือ กระจกนาคำ รองลงมาคือของจริง
8. สาเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้อุปกรณ์การสอนที่สำคัญ คือ ไม่สามารถเสนอความเห็นให้ทางโรงเรียนจัดเรื่องอุปกรณ์การสอน รองลงมาได้แก่การที่ต้องจ่ายเงินทำอุปกรณ์การสอนเอง นอกจากนี้ได้แก่การขาดเครื่องอำนวยความสะดวก
9. ความคิดเห็นในด้านการปรับปรุงโรงเรียนด้านสื่อทัศนศึกษานั้นส่วนมากต้องการให้ผู้บริหารเอาใจใส่ให้มาก ต้องการให้ห้องสื่อทัศนศึกษาโดยเฉพาะ ต้องการให้จัดการอบรมความรู้ในการใช้ ต้องการปริมาณของสื่อทัศนูปกรณ์ให้มากขึ้นและอยากให้มีการผลิตวัสดุอุปกรณ์การสอนใช้เอง¹

¹ อัสนี วรคามิน, "ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษาใน ส่วนกลาง," (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507.)

พ.ศ.2509 เจริญ ปุสุรินทร์คำ ใ้ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาริใช้อุปกรณ์การสอน
ในวิทยาลัยเทคนิค" โดยมีความมุ่งหมาย

1. เพื่อทราบถึงระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของครู
2. เพื่อทราบปริมาณและความดีในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูในรอบปี
3. เพื่อสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ครูประสบอยู่ในการใช้อุปกรณ์การสอน
4. เพื่อทราบความต้องการที่ครูต้องการจัดให้ขึ้นในวิทยาลัย

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนดีพอสมควร และครูส่วนมากรู้จักใช้
กระดานดำมากที่สุด
2. ครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องขยายเสียงมากกว่าเครื่องฉาย
3. ในรอบปีครูใช้กระดานดำมากที่สุด ใช้วัสดุของจริงรองลงมา ส่วนได้ออรามา
ไข่น้อยครั้งที่สุด
4. ครูใช้อุปกรณ์การสอน เพราะเห็นว่าอุปกรณ์การสอนเหมาะสมกับบทเรียนมากที่สุด
5. ครูที่ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนส่วนมากคิดว่าอุปกรณ์การสอนไม่จำเป็นสำหรับการสอน
ชั่วโมงนี้ ๆ
6. ครูส่วนมากมีอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์ การสอนเนื่องจากวิทยาลัยขาดแคลน
อุปกรณ์
7. ครูต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนกิจการของสังคมศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่
เพื่อเป็นประโยชน์ในการทำให้การศึกษาดีขึ้น
8. ครูต้องการให้วิทยาลัยจัดหาอุปกรณ์การสอนและอบรมครูเกี่ยวกับวิธีใช้อุปกรณ์
การสอน
9. ครูมีวิธีการหาความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนด้วยตนเองด้วยการอ่าน
หนังสือและเอกสารมากกว่าวิธีอื่น

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ศึกษานิสัยทางการศึกษาจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษาขึ้นเป็น
เอกเทศในวิทยาลัย อบรมครูเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษาเพิ่มขึ้น จัดให้มีนิทรรศการอุปกรณ์การสอน
และการศึกษาทำงานเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา¹

✓ พ.ศ. 2511 นิพนธ์ สุขปรีดี ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพเกี่ยวกับการ
ผลิตและการใช้โสตทัศนวัสดุของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปีการศึกษา 2511" ได้สรุปผลของการวิจัยไว้ว่า ครูมีปัญหา
ในการใช้โสตทัศนวัสดุ ดังนี้

1. ขาดผู้แนะนำในการใช้โสตทัศนวัสดุ
2. ไม่สามารถหาวัสดุได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย
3. ขาดความรู้ประสบการณ์ในการใช้โสตทัศนวัสดุ
4. ทางโรงเรียนมีโสตทัศนวัสดุน้อย
5. ชั้นเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป
6. ไม่มีเวลาเตรียมตัวในการใช้โสตทัศนวัสดุ
7. มีความลำบากในการคุมชั้นขณะที่ใช้โสตทัศนวัสดุ²

พ.ศ. 2512 วารินทร์ คุณะศรี ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มคอการ
ใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในสถาบันอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจะศึกษาถึงความคิดเห็น

¹ เจริญ ปุสุรินทร์คำ, "การศึกษาการใช้อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัยเทคนิค,"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านเทคนิค แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2507).

² นิพนธ์ สุขปรีดี, "การศึกษาสภาพเกี่ยวกับการผลิตและการใช้โสตทัศนวัสดุของ
ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปี
การศึกษา 2511," (ปริญกนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยการศึกษาประสานมิตร, 2512.)

ความสนใจและทัศนคติของ ครูในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ โดยใช้แบบสอบถามถามครู อาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษา 8 แห่ง และวิทยาลัย 3 แห่ง จำนวนประชากร 342 คน ผลของการวิจัยพบว่า

1. ครูส่วนมากเห็นความจำเป็นของการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบวิชาที่สอน ผลที่ได้ คือ ทำให้อธิบายบทเรียนได้ง่าย นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น และ รวดเร็วขึ้น แต่ก็เป็นภาระเพิ่มภาระแก่ครูมากพอสมควร
2. ในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ครูเห็นว่าการเตรียมและการเลือกเป็นสิ่งสำคัญ
3. ครูส่วนมากยังใช้กระดานดำ และเห็นว่าการใช้กระดานดำมีประโยชน์มากด้วย แต่ครูจำนวนน้อยที่เคยใช้เครื่องมือทันสมัย เช่น เครื่องช่วยสอนซึ่งก็เห็นว่ามีประโยชน์มากเช่นกัน
4. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ ไม่มีอุปกรณ์การสอนที่ต้องการจะช่วยปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย การจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ การจัดการอบรมเกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์แก่ครูประจำการ การสนับสนุนจากผู้บริหาร และครูผู้สอน¹

ในปีเดียวกันนี้ วินัย งามแสง ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนและวิทยาลัย ตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา เพื่อศึกษาถึงกิจกรรมทางสื่อทัศนศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัย ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ปริมาณการใช้ ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ผลของการวิจัยพบว่า

¹ วารินทร์ คุณะศรี, "ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสื่อทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.)

1. การบริหารงานทางโสตทัศนศึกษาและความสะดวกในการใช้ วิทยาลัยประเภทวิทยาลัยครูมีมากกว่าในโรงเรียนและวิทยาลัยประเภทเกษตรกรรมและช่างอุตสาหกรรม
2. ครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์พอสมควร
3. ปริมาณการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครูมากที่สุดได้แก่ กระดานดำ รองลงมาได้แก่ของตัวอย่าง ส่วนได้ออกรามาใช้น้อยที่สุด
4. ปัญหาและอุปสรรคได้แก่ จำนวนโสตทัศนอุปกรณ์ของโรงเรียนและวิทยาลัยมีน้อย
5. ครูต้องการมีห้องวัสดุและเครื่องมือในการผลิตให้พร้อม
6. เหตุที่ครูไม่ใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในบางชั่วโมงเนื่องจากไม่มีความรู้ในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ชนิดนั้น ๆ¹

ในปี พ.ศ. 2513 เกอฮูด คูปริตัน โค้ชทำการวิเคราะห์งานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคชนบุรี เพื่อจะสำรวจชนิดและจำนวนโสตทัศนอุปกรณ์ของแผนกวิชาโสตทัศนศึกษาวิทยาลัยเทคนิคชนบุรี ตลอดจนศึกษากาการใช้ ความต้องการ ประสิทธิภาพ หัตถ์คดีของอาจารย์ นักศึกษาในวิทยาลัย ศึกษาการบริการที่เหมาะสมแก่ระดับการศึกษา และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง ส่งเสริมและขยายงานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค ชนบุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า งานแผนกโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคชนบุรี ต้องการการปรับปรุงอีกหลายด้าน และเนื่องจากการดำเนินงานคล้ายคลึงและสัมพันธ์กันของสูงมาก จึงสมควรรวมกันเป็นศูนย์วัสดุอุปกรณ์การศึกษา เพื่อรวมวัสดุและอุปกรณ์นานาชนิดที่สามารถใช้ประกอบการศึกษาไว้ด้วยกัน จัดบริการต่าง ๆ เพื่อที่จะได้อำนวยความสะดวกแก่อาจารย์และนักศึกษาในการเรียนการสอนมากขึ้น บริการต่าง ๆ ที่ศูนย์วัสดุอุปกรณ์การศึกษาควรจัดได้ เช่น การอบรมครูประจำการ จัดโครงการร่วมมือระหว่าง

002878

¹ วินัย งามแสง, "การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในโรงเรียนและวิทยาลัยตามโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาอาชีพศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512.)

สถาบัน จัดนิทรรศการ ทดวิธีการสอน วิชาช่าง โดยใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม ส่งเสริมนักศึกษาให้
หาความรู้ด้วยตนเอง การจัดทำบรรณานุกรมสะสม ฯลฯ ควรจัดทำไว้ทันทีที่มีโอกาส ทั้งนี้หมายถึง
ความวาททุก ๆ ฝ่ายให้ความร่วมมือช่วยเหลือรวมทั้งในการจัดสรรงบประมาณอุดหนุน¹

* ในปีเดียวกันนี้ เฉลว จตุรพาณิชย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาโครงการโสต
ทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี" ใน
การดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าหมวด
วิชาต่าง ๆ เป็นจำนวน 200 คน สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้ คือ

1. โรงเรียนราษฎร์ที่มีการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการที่จะ
ปรับปรุงงานโสตทัศนศึกษาและให้อัตโนมัติเป็นนโยบายที่สำคัญอันหนึ่งของโรงเรียน
2. ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีห้องโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะของ
โรงเรียน
3. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสรรงบประมาณไว้เพื่อจัดซื้อโสตทัศนอุปกรณ์
โดยเฉพาะ
4. ครู อาจารย์ ต้องการความสนับสนุนอย่างจริงจัง เพื่อบำบัดให้เห็นความสำคัญ
ของการใช้อุปกรณ์การสอน
5. โรงเรียนส่วนใหญ่มีห้องเก็บอุปกรณ์รวม แต่เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตพร้อม
ทั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแลยังขาดอยู่
6. อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชาโสตทัศนศึกษา
เป็นอย่างดี

¹ เกอกูล คุปรัตน์, "การวิเคราะห์งานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี,"
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2513.)

7. โรงเรียนยังจัดบริการเพื่อช่วยส่งเสริมการใช้อุปกรณ์การสอนของครูยังไม่ดีพอ คือ ให้ความสะดวกแก่ครูน้อยเกินไป

8. สาเหตุที่ครูใช้อุปกรณ์การสอนเป็นบางชั่วโมง ครูเห็นว่า เป็นความจำเป็นและเหมาะสมที่จะใช้อุปกรณ์ในชั่วโมงนั้น ๆ และมีเวลาเพียงพอที่จะจัดหาอุปกรณ์การสอนได้

9. สาเหตุที่ครูไม่ใช้อุปกรณ์การสอนเป็นบางชั่วโมงพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่จำเป็นหรือไม่เหมาะสมสำหรับชั่วโมงนั้น ๆ

10. สาเหตุที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้อุปกรณ์การสอนของครูที่สำคัญ คือ

10.1 อุปกรณ์ของโรงเรียนมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

10.2 ครูมีความเห็นว่าแม้จะไม่ใช้อุปกรณ์ก็อาจจะสอนให้ได้ผลดีเท่า

หรือดีกว่าเมื่อใช้อุปกรณ์

10.3 สถานที่ของโรงเรียนขาดสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ เช่น ไม่มีที่ติดภาพ ไม่มีห้องที่สามารถควบคุมแสงได้

10.4 ครูไม่รู้จักหรือไม่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์มาก่อน

10.5 ครูไม่สามารถผลิตอุปกรณ์เพราะเป็นงานยุ่งยากลำบาก

10.6 ผู้บริหารทางโรงเรียนยังไม่ให้การสนับสนุน เพราะยังไม่เห็นความ

จำเป็นของการใช้อุปกรณ์การสอน

11. อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนทั่วไปมี คือ กระดานดำ แผนที่ โปสเตอร์ ของตัวอย่าง ภาพแขวนผนัง ภาพวาด เครื่องรับวิทยุ

12. โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดเครื่องนิตที่มีราคาแพง

13. โสตทัศนูปกรณ์ที่โรงเรียนต้องการมากที่สุด คือ เครื่องฉายภาพยนตร์ และ ฟิล์มภาพยนตร์¹

¹ เฉลลา จตุรพาณิชย์, "การศึกษาโครงการโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.)

ในปี พ.ศ. 2513 นี้อีกเช่นกัน อุตัย บุญประเสริฐ ใ้คำการวิจัยเรื่อง "สถานภาพและความต้องการเทคโนโลยีทางโสตทัศนศึกษาระดับมหาวิทยาลัย" ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ได้มาจากอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และจากเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาที่อยู่ในสถาบันต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยในโครงการวิจัย ผลของการวิจัย คือ

1. มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีความต้องการในการส่งเสริมและปรับปรุงงานที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอนหรืองานโสตทัศนศึกษาตลอดจนบริการที่เกี่ยวข้อง
2. ความต้องการทั้งด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสื่อการสอนของอาจารย์ไม่มีความแตกต่างกัน
3. ความต้องการของเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาและหน่วยงานโสตทัศนศึกษาต่าง ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน
4. งานโสตทัศนศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีไม่เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่อาจารย์ หน่วยงานที่มีอยู่แล้วไม่สามารถดำเนินการบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ยังขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก
6. ความต้องการบริการงานโสตทัศนศึกษา ทั้งระดับมหาวิทยาลัยและระดับคณะของบรรดาอาจารย์ต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์สูงมาก อาจารย์ต้องการวัสดุอุปกรณ์ประเภทเครื่องฉายมากที่สุด

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเพิ่มความสนใจส่งเสริมงานโสตทัศนศึกษาสื่อใหม่ ๆ ทางการศึกษา และเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกในการดำเนินการศึกษา มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรจัดให้มีหน่วยงานโสตทัศนศึกษากลางของมหาวิทยาลัย สภาการศึกษาน่าจะสนับสนุนให้มีหน่วยงานโดยเฉพาะทำหน้าที่และให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนใหม่ ๆ เผยแพร่แนวคิดใหม่ ๆ ในการดำเนินการสอนแก่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย

¹ อุตัย บุญประเสริฐ, "สถานภาพและความต้องการเทคโนโลยีทางโสตทัศนศึกษาระดับมหาวิทยาลัย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.)

ในปี พ.ศ. 2521 สารโธมัส นิลคาล์ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา" โดยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพของปัญหาและความต้องการในปัจจุบันทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาของบรรดาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาถึงความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษาของบรรดาอาจารย์และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
3. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับสื่อการสอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษา
4. เพื่อส่งเสริม เผยแพร่คุณค่าของเทคโนโลยีทางการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างกว้างขวาง

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับอาจารย์และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาครวม 11 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยวิทยาลัยเทคนิคและช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยพาณิชยกรรม วิทยาลัยคหกรรม และศิลปกรรม สรุปผลการวิจัยดังนี้ คือ

1. อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ด้านโสตทัศนศึกษาพอสมควร
2. วิทยาลัยส่วนใหญ่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านโสตทัศนศึกษาเพียงคนเดียว และเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ไม่ไ้สำเร็จการศึกษาด้านโสตทัศนศึกษาโดยตรง
3. อาจารย์ส่วนมากเห็นคุณค่าของสื่อการสอนและมีความประสงค์ที่จะนำเอาสื่อการสอนมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนในขณะที่มีโสตทัศนอุปกรณ์จำนวนจำกัด
4. อาจารย์ส่วนมากมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน ในขณะที่มีเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาไม่พอ

5. สภาพและลักษณะของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยในการที่จะนำเอาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ให้เป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

6. อาจารย์ส่วนมากมีความประสงค์ที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการใช้และผลิตสื่อการสอนต่าง ๆ

7. อาจารย์ร้อยละ 74.67 ต้องการให้ศูนย์กลางการผลิตและบริการด้านสื่อการศึกษาและเทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับบริการให้กับวิทยาลัยอาชีวศึกษา และ ร้อยละ 91.00 ต้องการให้แต่ละวิทยาลัยจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้นเป็นเอกเทศไว้บริการแก่อาจารย์และนักศึกษา

ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดตั้งศูนย์สื่อศึกษากลางชั้นตรงต่อกรม เพื่อจัดบริการด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้แก่วิทยาลัยอาชีวศึกษาต่าง ๆ
2. แต่ละวิทยาลัยควรพิจารณาการจัดหาผู้บริหารงานโสตทัศนศึกษา และบุคคลากรให้เพียงพอเพื่อช่วยงานบริหาร บริการ และผลิตสื่อการสอน ได้อย่างเต็มที่
3. ควรพิจารณาจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และบำรุงรักษาสื่อการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้กับอาจารย์ผู้สอน ในระหว่างปีเรียนภาคปลายของทุกปี
4. การก่อสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน ควรคำนึงถึงการใช้สื่อการสอน โดยเฉพาะให้สามารถใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉายประกอบการสอนหรือสาธิตได้
5. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครู อาจารย์ ได้ใช้โสตทัศนอุปกรณ์หรือสื่อการสอนประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด¹

¹ สาโรจน์ นิลคำ, "ความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.)

การวิจัยในต่างประเทศ

คลายน เอ็ม คูณ และ แอลเลน คัมเบล โนเบิล ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้
 ใ้งานโสตทัศนศึกษาไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร เมื่อ ปี ค.ศ. 1936 จากสถาบันการศึกษา 8,806
 แห่ง ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เนื่องจากการขาดเงินอุดหนุน
2. ผู้สอนไม่ได้รับวัสดุอุปกรณ์ในทันทีที่ต้องการ
3. ผู้สอนไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้และการผลิตอุปกรณ์เหล่านั้น
4. ความล้มเหลวของการใช้อุปกรณ์การสอนในหลักสูตรการศึกษา
5. การขาดความเข้าใจในคุณค่าของโสตทัศนูปกรณ์ ต่าง ๆ
6. ขาดข้อสนเทศที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งของโสตทัศนวัสดุที่ดี

ในด้านความต้องการบริการทางโสตทัศนศึกษาพอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การวางแผนการจัดซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ควรต้องมีการมีส่วนร่วมด้วย
2. ต้องการให้มีผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาวิธีใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษากับบทเรียนต่าง ๆ
3. ต้องการให้มีการวางแผนช่วยเหลือการใช้วัสดุต่าง ๆ กับหลักสูตรให้สัมพันธ์กัน
4. ต้องการให้มีการผลิตภาพยนตร์ การศึกษาโดยเฉพาะ
5. ต้องการให้จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้น¹

ในปี ค.ศ. 1955 สมาคมการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ได้ทำการวิจัยโดย
 ออกแบบสอบถามไปยังครู อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อสอบถามถึงการบริการด้าน
 เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาที่ทางหน่วยโสตทัศนศึกษาบริการให้ ผลการวิจัยพบว่า

¹Cline M. Koon, and Allen W. Noble, National Visual Education Directory, (Washington : American Council on Education, 1936).

1. หน่วยโสตทัศนศึกษาต้องเป็นบริการใหม่เปล่า และให้ครู อาจารย์ ได้ยืมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ตามคำเรียกร้อง
2. ให้คำแนะนำแก่ครูใหญ่ จักใช้โสตทัศนวัสดุประกอบการสอน
3. แจ้งให้ครูทราบว่าโสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ มีอะไรบ้าง รวมทั้งสิ่งที่กำลังจะส่งมาใหม่มีอะไรบ้าง
4. เลือกซื้อ เครื่องมือและโสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ
5. ฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่รู้จัก เครื่องมือทางโสตทัศนศึกษา
6. ซ่อมแซม เครื่องมือและโสตทัศนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ชำรุด
7. ช่วยเหลือคณะกรรมการฝ่ายหลักสูตรในคานวัสดุการสอนต่าง ๆ
8. ให้บริการนำส่งและรับคืน เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษาให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ในชุมชน
9. ฝึกอบรมหรือสาธิตให้ครูประจำการรู้จักใช้ เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา
10. ช่วยเหลือครูประจำชั้นและนักเรียนในการผลิตอุปกรณ์ต่าง ๆ
11. ถ่ายรูปกิจกรรมสำคัญ ๆ ของโรงเรียน
12. ช่วยเหลือครูวางแผนการนำนักเรียนออกทัศนศึกษานอกสถานที่
13. ช่วยเหลือในการผลิตรายการวิทยุ
14. ทำงานด้านประชาสัมพันธ์
15. ทำการวิจัยทางโสตทัศนศึกษา¹

¹National Education Association, "Audio-Visual Education in Urban Association District 1953-1954," Research Bulletin, No.3 (October, 1955), p.100.

ในปี ค.ศ. 1957 มัวร์ บี. แคมป์ ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้
สื่อทัศนูปกรณ์ของครูโดยมีความมุ่งหมายที่จะค้นหาว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์
ของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู จำนวน 210 คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน
84 คน รวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถาม แล้วหาความแตกต่างโดยใช้ไคสแควร์ พบว่า

1. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของครูกับระดับความรู้ในทางทัศนศึกษาของครูมีความสัมพันธ์กัน คือ ครูที่มีความรู้ทางด้านทัศนศึกษามากจะใช้สื่อทัศนูปกรณ์มาก
2. ครูส่วนมากที่ความเห็นว่าการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในชั้นเรียนมีประโยชน์มาก มีอิทธิพลต่อการใช้ในขณะที่เป็นครู
3. ทั้งผู้บริหารและครูเชื่อว่า วิชาทัศนศึกษาเบื้องต้นมีความจำเป็นและควรจะต้องบังคับให้ครูทุกคนเรียน
4. โดยทั่วไปแล้วจำนวนสื่อทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนยังมีไม่เพียงพอและการบริการก็ไม่ดีพอ¹

ในปี ค.ศ. 1964 ชาลส์ เอฟ. ชุลเลอร์, เฮนรี เจ. สเคลลี และดอนัลด์ สก็อตต์ ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพและความต้องการทางสื่อทัศนูปกรณ์ในรัฐฮาวาย ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

1. ควรจัดให้มีผู้อำนวยการทางทัศนศึกษาของรัฐ
2. ควรจัดตั้งศูนย์ทัศนศึกษาตามท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่สถานศึกษาต่าง ๆ
3. ควรปรับปรุงเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมแสงสว่างในห้องเรียน
4. ควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชนใหม่ ๆ โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญทางทัศนศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาเป็นวิทยากร²

¹Maurice B. Camp, "Some Factors Related to the Utilization of Audio-Visual Materials, with Suggestions for Teacher Preparation in This Area," Dissertation Abstracts 18: (1958) p.155.

²Charles F. Schuller, Henry J. Skelly and Donald Scott. "Survey of Audio-Visual Education in Hawaii: Its Status and Needs," A.V. Communication Review. 12 : (Spring 1964) pp.125-126.

ในปี ค.ศ. 1969 ริชาร์ด แอลแลน มาร์เกิลส์ ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติต่อการใช้สื่อการศึกษาใหม่ ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจอร์เจียมาเรียการแก่อาจารย์ในคณะต่าง ๆ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. อาจารย์ผู้สอนนิยมใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด กระจกฉายใช้รองลงมา และเครื่องฉายภาพทึบแสงกับเครื่องช่วยสอนนิทรรศน์น้อยที่สุด

2. ความนิยมชมชอบในการใช้เครื่องมือและโสตทัศนวัสดุมากหรือน้อยนั้นเป็นเพราะ

2.1 วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่มีอยู่ในครอบงมคลุมเนื้อหาที่สำคัญทั้งหมด

2.2 เสียเวลาในการเตรียมตัวและคัดเลือกโสตทัศนอุปกรณ์

2.3 อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้หรือไม่ได้รับการฝึกอบรมการใช้เครื่องมือ

และอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษามาก่อน

2.4 ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับใช้เครื่องมือหรือโสตทัศนวัสดุ

2.5 โสตทัศนวัสดุที่นำมาบริการส่วนมากมักจะเก่าชำรุดและล้าสมัย

2.6 ไม่ได้รับเครื่องมือหรือโสตทัศนอุปกรณ์ตามที่ต้องการ

2.7 งบประมาณมีน้อย

2.8 รูปร่างลักษณะของเครื่องมือและโสตทัศนวัสดุไม่ดึงดูดใจอยากใช้

2.9 ภาควิชาไม่สนับสนุนในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

3. ผู้วิจัยได้เสนอแนะการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษาแก่ครูอาจารย์ดังนี้

3.1 หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษาต้องพยายามสร้างบรรยากาศให้คณะอาจารย์พึงพอใจในการใช้

3.2 หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษาต้องพยายามทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อช่วยกันวางนโยบายของศูนย์วัสดุการสอน

3.3 พยายามสร้างทัศนคติที่ดีแก่อาจารย์ในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในการสอนแต่ละครั้ง

4. ทางมหาวิทยาลัยต้องให้ความสนับสนุนในด้าน

- 4.1 บริการ เครื่องมือและวัสดุทัศนวัสดุ
- 4.2 พัฒนาระเบียงวีซีสอนในทิวทัศน์
- 4.3 สนับสนุนให้มีศูนย์วัสดุการศึกษา¹

✓ ในปี ค.ศ. 1971 เอลวิส ฮิวส์ อาร์เทอร์บิวรี ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การให้บริการ ศูนย์ทัศนศึกษาของครูซึ่งจัดขึ้นโดย ศูนย์บริการทางการศึกษา ในรัฐเท็กซัส" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาว่าครูได้ใช้ศูนย์บริการนี้หรือไม่ และศึกษาสาเหตุที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ยังมีบริการแก่ครูยาวนานเท่าไร ครูก็ใช้การบริการทัศนศึกษาไปกรณมากขึ้น
2. ครูที่สอนวิชาเฉพาะและครูในโรงเรียนประถมใช้บริการของศูนย์บริการนี้มากกว่าในโรงเรียนมัธยม
3. ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษามีแนวโน้มในการใช้บริการบ่อยครั้งที่สุดในขณะที่ครูสอนคณิตศาสตร์มีแนวโน้มในการใช้บ่อยครั้ง
4. ครูที่ได้รับการฝึกอบรมทางทัศนศึกษาจะใช้ทัศนศึกษาไปกรณมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม
5. การยืมหรือการส่งคืนที่ไม่สะดวกซักซ้า เป็นอุปสรรคต่อการให้บริการของศูนย์²

¹Richard Allan Margales, "A Study of Media, Use, Attitude and Barriers as Measurement for Evaluating the Influence of Extra Media Support Service Faculty Teaching in Classroom," Doctoral Dissertation Series, (Michigan State University, 1969.)

²Elvis Hugh Arterbury, "Teacher Utilization of Media Services Provided by the Regional Education Service Centers in Texas," Dissertation Abstracts International, Vol.32 No.3 (March 1972), pp.4825 A - 4826 A.